

PERSPECTIVE DE DEZVOLTARE DURABILĂ A AGROTURISMULUI MONTAN ÎN CONTEXT ACTUAL ȘI AL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE

D. UNGUREANU¹

¹Centrul de Formare și Inovație pentru Dezvoltare în
Carpați – CEFIDEC, Vatra Dornei
e-mail: danut_u@yahoo.com

In order to answer to the current needs without affecting the development capacity of the future generations, sustainable development is closely connected to the environment and its balance, thus the attractions and splendors provided would have continuity in time. The sustainable tourism performed in the mountains represents the development of all tourism types, through a tourism management and marketing that respects the mountain's natural, social and economical integrity in such a manner that the use of natural and cultural resources is done for the benefit of the future generations.

Sustainable development of mountain agri-tourism in the current context and in the context of the climate changes implies the preservation of natural and anthropic resources, with the purpose of using them in the future, the increase of the living conditions for the local communities and better knowledge and awareness of the idea of preservation for the local population.

The farm, the village and the rural space, together or separate, geive charm to the rural tourism. Rural tourism must be perceived as a type of activity that provides the urban population with the most adequate conditions for stress therapy, determined by the noisy daily city life

Key words: agri-tourism, sustainable development, climate changes

Concepută ca o necesitate a reconcilierii între om și natură, ca un nou tip de dezvoltare care să susțină pe termen lung progresul uman, dezvoltarea durabilă exprimă necesitatea armonizării intereselor prezente cu cele ale generațiilor viitoare care se succed în timp.

Dezvoltarea durabilă, pentru a răspunde nevoilor prezente fără a afecta capacitatea de dezvoltare a generațiilor viitoare, este strâns legată de problema mediului înconjurător, de menținere a acestuia în parametri normali astfel încât atracțiile și splendorile oferite să aibă continuitate în timp.

Dezvoltarea durabilă a agroturismului montan presupune conservarea resurselor turistice naturale și antropice în scopul utilizării continue în viitor, creșterea nivelului de trai al comunităților locale și mai buna cunoaștere și conștientizare de către populația locală și vizitatori a ideii de conservare.

Procesul planificării dezvoltării durabile se manifestă în următoarele planuri: *economic*, prin creșterea gradului de exploatare și valorificare a resurselor; *ecologic*, prin evitarea degradării mediului și *social*, prin creșterea locurilor de muncă, practicarea unor meserii tradiționale, atragerea populației în practicarea agroturismului ca măsură de regenerare fizică și psihică a acesteia, consolidarea identității culturale a comunităților locale, reducerea cheltuielilor pentru sănătate a populației urbane ce practică turismul.

MATERIAL ȘI METODĂ

Cercetările au fost efectuate în gospodării din zona montană. Datele au fost prelucrate și pe baza unor chestionare de sondaj, completate de participanții la cursurile de calificare pentru ocupațiile: "Administrator pensiune turistică, Lucrător în gospodărie agroturistică și Fermier montan" organizate de Centrul de Formare și Inovație pentru Dezvoltare în Carpați – CEFIDEC Vatra Dornei.

La baza cercetărilor au mai stat: Planul Național de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013, Politica Agricolă Comună a Uniunii Europene, Strategia de Dezvoltare Durabilă a Zonei de Montane precum și Legislația actuală cu reglementările referitoare la clasificarea structurilor de primire turistice.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Dezvoltarea și promovarea activităților turistice la nivelul ruralului montan românesc trebuie să țină cont de existența mai multor factori favorizanți:

- un bogat potențial turistic nevalorificat încă;
- existența unor căi de comunicație rutiere, care pot fi modernizate și dezvoltate;
- unicitatea peisajului;
- atracția pe care o exercită fondurile de vânătoare și pescuit;
- monumentele arhitectonice și casele memoriale;
- manifestările culturale cu rezonanță națională, zonală sau locală;
- ospitalitatea locuitorilor satelor de munte
- existența tradițiilor și meșteșugurilor

Obiectivele urmărite includ:

- dezvoltarea agroturismului prin creșterea calitativă a serviciilor turistice, în scopul atragerii suplimentare de vizitatori,
- dezvoltarea potențialului agroturistic insuficient exploatat,
- dezvoltarea inițiativelor turistice durabile,
- îmbunătățirea condițiilor de mediu în zonele turistice,
- îmbunătățirea imaginii zonelor turistice,
- dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport,
- punerea în valoare prin acțiuni specifice a patrimoniului natural și cultural;
- promovarea turismului pentru agrement și sport.

Una dintre tendințele dezvoltării agroturismului montan, o reprezintă întoarcerea către natură, într-un mediu sănătos, armonios, în acord cu aspirația de autentic. Ea se manifestă în toate țările în care actuala civilizație postindustrială a

creat nevoia de evadare din mediul urban, poluat și stresant. În special turiștii din țările cu economie avansată caută să fugă de „lumea dezlănțuită” de la ei de acasă, de aglomerările urbane și să găsească locuri în care natura a rămas nealterată de „cuceririle” civilizației moderne. România are mari posibilități pentru dezvoltarea agroturismului în spațiul rural montan. Configurația geografică a țării se constituie într-un veritabil potențial natural, iar marea varietate de valori cultural – istorice - artă populară, etnografie, folclor, tradiții, vestigii istorice – completează potențialul antropic, conturând trăsăturile unui bogat patrimoniu turistic rural, insuficient valorificat încă. Fenomenul agroturistic montan actual este în continuă ascensiune. Această mișcare turistică spre ruralul montan este purtătoare de fluxuri bănești de la un mediu la altul, de la un sector la altul, impactul manifestându-se atât la nivel microeconomic, cât și la nivel macroeconomic.

Agroturismul, permite valorificarea disponibilităților de cazare ale gospodăriei țărănești, pregătită și amenajată adecvat pentru primirea oaspeților, asigurarea serviciilor pentru servirea mesei și pentru alte activități complementare, dependente în mod direct de specificul economic al fermei, precum activități de agrement, inițiere în diferite îndeletniciri tradiționale, echitație, pescuit, cure terapeutice, etc. Prin urmare, agroturismul este o activitate turistică destinată să aducă fermierilor venituri complementare, prin valorificarea la maximum a resurselor proprii ale gospodăriei provenite din activitatea agricolă, care rămâne, oricum, principala lor sursă de venituri.[3]

Agroturismul este o formă a turismului rural care utilizează pentru cazare și servirea mesei numai pensiunile turistice și pensiunile agroturistice, beneficiind de un mediu nepoluat și pitoresc, de atracțiile turistice naturale și de valorile cultural-istorice, de tradițiile și obiceiurile prezente în mediul rural, de ospitalitatea fermierului.

Pensiunile agroturistice sunt structuri de primire turistice, având o capacitate de cazare de până la 8 camere, funcționând în locuințele cetățenilor sau în clădiri independente, care asigură în spații special amenajate cazarea turiștilor și condițiile de pregătire și servire a mesei, precum și posibilitatea participării la activități gospodărești, sau meșteșugărești [5].

În pensiunile agroturistice, turiștilor li se oferă masa preparată din produse naturale, preponderent din gospodăria proprie sau de la producători autorizați de pe plan local iar gazdele se ocupă direct de primirea turiștilor și de programul acestora pe tot parcursul sejurului, pe care îl petrec la pensiune.

În cadrul pensiunilor agroturistice se desfășoară cel puțin o activitate legată de agricultură, creșterea animalelor, cultivarea a diferite tipuri de plante, livezi de pomi fructiferi sau se desfășoară o activitate meșteșugărească, cu un atelier de lucru din care rezultă diferite articole de artizanat. Activitățile în cauză trebuie să se desfășoare în mod continuu sau, în funcție de specific și sezonabilitate, să aibă caracter de repetabilitate.

Amplasarea pensiunilor turistice trebuie realizată în locuri ferite de surse de poluare și de orice alte elemente care ar pune în pericol sănătatea sau viața turiștilor.

Dotările din camerele și din grupurile sanitare destinate turiștilor vor fi puse în exclusivitate la dispoziție acestora. În interiorul lor nu se admit lucrurile personale ale locatorului (articole de îmbrăcăminte și încălțăminte, bibelouri sau alte obiecte care ar putea stânjeni turiștii).

În cazul în care spațiile pentru prepararea și servirea mesei sunt destinate și pentru consumatori din afară iar numărul locurilor la mese este mai mare decât al celor de cazare, dar nu mai mic de 40 de locuri, spațiile în cauză se clasifică ca unități de alimentație publică, potrivit normelor specifice elaborate de Ministerul Întreprinderilor Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale [5].

Spațiul rural montan, prin componentele sale satisface un avantaj larg de motivații: odihnă și recreere, cunoaștere, cultură, practicarea sportului, cură de aer sau balneară, vânătoare și pescuit, oferind agroturismului o arie mare de cuprindere a posibilităților de petrecere a timpului liber.

Prin aceasta, agroturismul montan este un mijloc de valorificare integrală a mediului rural cu potențialul său agricol, silvic, turistic, uman și tehnico-economic.

Agroturismul prezintă unele *trăsături* de diferențiere față de turismul tradițional:

- ofertă peisajeră specifică, bogată și variată, în funcție de sezon;
- consumul turistic se petrece în mediul rural unde esențiale sunt: calitatea pensiunii și serviciilor de primire la fermieri, cunoașterea mediului natural, uman și cultural, precum și originalitatea produselor turistice;
- oferta turistică este autentică, diferențiată, multiplă în diversitatea sa, organizată și condusă de fermieri, deci de oamenii satului;
- calitatea și naturalitatea produselor agroalimentare, neindustrializate, dau valoare specială de reconfortare organică;
- este o activitate economică complementară exploatației agricole și nu o alternativă sau o substituție a acesteia;
- oferă populației turistice cu venituri reduse posibilitatea de odihnă și reconfortare, de petrecere a timpului liber din vacanțe sau week-end-uri, în peisajul pitoresc al mediului rural, cu valori cultural-educative și cu o ospitalitate specifică;
- poate fi practicat și iarna, îmbinat cu sporturile specifice (schi, sanie, etc.)
- nu necesită investiții foarte mari pentru amenajări de infrastructură și suprastructură turistică sau pentru alte dotări de profil;
- se evită marile aglomerări turistice de pe litoral sau din stațiunile balneare sau montane;
- este un turism „difuz” prin specificul ofertei sale diversificate și de mare diseminare în spațiu;
- nu este compatibil cu turismul de masă.

Turismul rural în general și agroturismul montan în special, sunt considerate ca fiind opțiuni promițătoare pentru viitor deoarece astfel se poate realiza o dezvoltare economică a localităților cu specific predominant agricol și silvic, cu consecințe favorabile asupra atragerii și menținerii populației în mediul rural, impulsivării activității agricole în regiunile defavorizate din punctul de vedere al

dezvoltării sociale și culturale, limitării efectelor izolării sociale, mai ales pentru locuitorii satelor sau cătunelor montane.

CONCLUZII

Valorificarea ineditului satului de munte românesc și a “personalității sale geografice” își pune amprenta asupra redresării și vitalizării activității locale, obiectiv care poate fi atins printr-un complex de măsuri și acțiuni, care pot fi generate prin punerea în practică a unei strategii clare, adaptată specificității montane, susținută juridic și financiar, în mod consecvent:

- reactivarea meșteșugurilor și dezvoltarea serviciilor într-o gamă diversificată, care să asigure un echilibru ocupațional și o fixare a locurilor de muncă;
- stimularea unor activități alternative sau paralele aducătoare de venituri suplimentare (turismul rural, agroturismul);
- promovarea și stimularea economiilor locale, de prelucrare a produselor alimentare și nealimentare;
- organizarea structurilor de producție și de prelucrare prin ghiduri cu modele cadru;
- organizarea formelor de asociere într-o gamă diversificată: gospodării de microproducție familiale, asocieri familiale de microproducție, asociații profesionale, etc;
- crearea unei structuri instituționale locale și de parteneriat “public - privat”;
- legislația promovată să cuprindă problemele reale ale spațiului rural, inclusiv protecția socială.

Principalele direcții pentru valorificarea potențialului rural sunt:

- restabilizarea gospodăriilor țărănești și a întregii politici agrare
- stimularea activităților non agricole complementare, în mod deosebit prin crearea de noi unități economice îndeosebi agroproductive și de servicii și prin valorificarea potențialului turistic și agricol;
- selectarea unor localități specifice zonelor etnografice românești pentru finanțarea unor proiecte de amenajare complexă pentru turismul rural;
- elaborarea de studii și proiecte de amenajare locală a spațiului rural mai ales ca proiect pentru practicarea sporturilor, agrementului și divertismentului cultural, programe turistice, pentru a oferi turiștilor în zonele rurale o gamă cât mai variată de ocupații și atracții.

Valorificarea resurselor satului de munte românesc se poate face prin diferite târguri, festivaluri, concursuri, care vin să întrească imaginea favorabilă a satului. Totuși principalul mod, și cel mai important în valorificarea acestor resurse rămâne turismul rural/agroturismul.

Dacă definiția clasică a turismului îl prezintă ca o “activitate cu caracter recreativ și/sau sportiv, constând din parcurgerea pe jos sau cu diferite mijloace de transport a unor regiuni pitorești sau interesante dintr-un anumit punct de vedere”,

agroturismul este deci turismul practicat în mediul rural, pe lângă gospodăria țărănească, ca factor economic de dezvoltare locală, rezultând din serviciile prestate clienților în vederea satisfacerii nevoilor acestora.

Această activitate cu o vastă cuprindere, are la bază trei elemente interdependente:

- atracția față de frumusețile naturale, etnografie, de noutatea, farmecul și evenimentele specifice vieții la țară;
- cazarea și masa, care, chiar dacă nu sunt la standardele hoteliere trebuie să fie de calitate și oferite cu ospitalitate;
- transportul, căile de acces spre mediul rural sunt vitale pentru asigurarea unui flux continuu de turiști.

BIBLIOGRAFIE

1. Rey, R., 2001 – *Strategia de dezvoltare a zonei montane (Proiect)*. În "*Carpații României. Summit-ul pentru mediu și dezvoltare durabilă în regiunea Carpaților și a Dunării*", Editura Agris, București [pag. 41 – 51].
2. Ungureanu, D., 2006 - *Dezvoltarea localităților rurale din zonele montane ale României, prin valorificarea eficientă a potențialului agroturistic*. În "*Lucrări științifice – Vol. 50, Seria Agronomie*", USAMV Iași.
3. Ungureanu, D., 2007 - *Contribuția agroturismului și a turismului rural, la dezvoltarea durabilă a zonelor rurale montane din România*. În "*Integrarea europeană a comunităților montane din România și alternative pentru dezvoltarea durabilă. Rolul cercetării științifice și al educației în procesul evolutiv economic și cultural al satului montan*", Editura Gutenberg, Câmpulung Moldovenesc.
4. ***, 2004 – *Ordinul comun MAPDR/MAI nr. 328/321, din 19.08.*
5. ***, 2008 – *Ordinul Nr. 636 din 12 mai 2008 pentru aprobarea Normelor metodologice privind clasificarea structurilor de primire turistice.*
6. ***, 2007 – *Planul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013.*